Lietas Nr. C15195613

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jelgavā 2013.gada 6.novembrī

Jelgavas tiesa: tiesnese D.Ruško

tiesas sēžu sekretāre I.Revina,

piedaloties prasītāja pārstāvim /pers. C/,

izskatīja 2013.gada 30.oktobrī atklātā tiesas sēdē civillietu SIA /Nosaukums/ prasībā pret SIA /Nosaukums/ par parāda, līgumsoda un zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

Prasītājs SIA /Nosaukums/ iesniedzis tiesā prasības pieteikumu (lietas 4.-9.lapa) un tā papildinājumus (lietas 68.-71.lapa) pret atbildētāju SIA /Nosaukums/, kurā lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam pamatparādu Ls 8022,26, līgumsodu Ls 2922 un zaudējumus Ls 170,20, kā arī tiesāšanās izdevumus.

Prasība motivēta ar to, ka 2011.gada 28.jūlijā starp prasītāju un atbildētāju tika noslēgts Telpu un iekārtu nomas līgums Nr. 14/2011 (turpmāk – Līgums), saskaņā ar kuru prasītājs iznomāja atbildētājam Kravas un vieglo automobiļu automazgātavas kafejnīcas telpas ar tām pieguļošo ārējo balkonu pēc adreses /adrese/, (turpmāk – telpas), kopā ar tajās esošajām virtuves, tehnoloģiskajām iekārtām un mēbelēm (turpmāk – manta). 2011.gada 2.augustā starp pusēm tika parakstīts Vienošanās protokols Nr.1, samazinot nomas maksas maksājumus par diviem 2011.gada mēnešiem.

2011.gada 2.novembrī starp pusēm tika parakstīts Vienošanās protokols Nr.2, samazinot uz pusi nomas maksas maksājumus par telpu lietošanu sākot no 2011.gada novembra mēneša.

2012.gada vasarā atbildētājam sāka veidoties lielas parādsaistības pret prasītāju par telpu un mantas nomu, kā arī par komunālo pakalpojumu izmantošanu telpās, ko atbildētājs pamatoja ar grūto finansiālo stāvokli.

Pēc atbildētāja lūguma 2012.gada 11.jūlijā ar Vienošanās protokolu Nr.3 puses vienojās atlikt visus maksājumus, t.sk. iekavētos, uz diviem mēnešiem. 2012.gada 20.septembrī puses pēc atbildētāja lūguma parakstīja vēl vienu Vienošanās protokolu Nr.4, pēc kura atbildētāja tekošo un kavēto maksājumu termiņš tika atlikts vēl uz vienu mēnesi.

Norāda, ka kopš 2012.gada 30.septembra atbildētājs pārtrauca norēķinu veikšanu ar prasītāju un uz 2013.gada 1.februāri par sešiem kavētiem mēnešiem laika periodā no 2012.gada augusta līdz 2013.gada janvārim, tādējādi atbildētājs bija parādā prasītājam pamatsummu Ls 4325,13. Minētā sakarā prasītājs atbildētājam 2013.gada 21.martu ierakstītā pasta sūtījumā nosūtīja kreditora pretenziju par Ls 7210,13. Pēc pretenzijas saņemšanas, atbildētājs daļēji nokārtoja savas pamatparāda saistības, norēķinoties par 2012.gada augustu un septembri.

Atbildētājs tikai daļēji apmaksājis rēķinu Nr. RFp-0000538 par 2012.gada oktobri, ar trim maksājumiem samaksājot tikai Ls 154,15, no kopējās rēķina summas Ls 804,25, tādējādi pamatparāds pēc minētā rēķina uz prasības sastādīšanas dienu ir Ls 650,10.

Prasītājs savas saistības ir pildījis - ir nodevis Telpas, Balkonu un Mantu atbildētājam komercdarbības veikšanai un devis iespēju no iznomātās mantas gūt ienākumus. Vēl vairāk -prasītājs pēc atbildētāja lūguma ir vairākkārt, nācis pretim atbildētājam, apmierinot pēdējā lūgumus par nomas maksājumu samazināšanu un visu maksājumu atlikšanu, kas atspoguļojas vairākos vienošanās protokolos pie Līguma.

Atbildētājs laika periodā no 2012.gada oktobra līdz 2013.gada maijam nav pildījis saistības, kā rezultātā izveidojies parāds Ls 5844,10.

2013.gada 30.maijā atbildētājs uzteicis prasītājam Līgumu atbilstoši Līguma 8.2.punktam.

Prasītājam piederošās Telpas un iekārtas atbildētājs faktiski pārtrauca lietot 2013.gada 30.jūlijā. Ar 2013.gada 29.jūlija Nodošanas-Pieņemšanas aktu atbildētājs nodeva lietoto pēc Līguma mantu atpakaļ prasītājam. Tādējādi pamatparāda summa pēc stāvokļa uz 2013.gada 13.augustu ir Ls 8022,26.

Saskaņā ar Līguma 7.5.punktu, atbildētājam ir jāmaksā prasītājam līgumsods Ls 5 (pieci lati) par katru maksājumu kavējumu diennakti. Prasītājs norāda, ka kopējā līgumsoda summa uz 2013.gada 1.jūniju ieskaitot, sastāda Ls 3230, ieskaitot PVN un no 2013.gada 1 .jūnija turpina pieaugt par Ls 35 dienā. Prasītājs uzskata, ka līgumsoda samaksu Ls 5 dienā par katru nepamaksātā rēķina kavējumu, kurš noteikts Līgumā un kura apmērs šobrīd vēl nav sasniedzis pamatparāda summu, bet turpina strauji pieaugt par Ls 35 vienā dienā, ir taisnīgi prasīt samaksāt atbildētājam un ir taisnīgi to piedzīt no atbildētāja aprēķinātajā apmērā, kas sastāda gandrīz 50% no pamatparāda summas jeb Ls 2922.

Norāda, ka papildus prasītājam radušies zaudējumi, jo atgriežot visu nomāto mantu atpakaļ ar 2013.gada 29.jūlija Nodošanas-Pieņemšanas aktu, atbildētājs atgrieza prasītājam ne tikai bojātu Ledusskapi S-500s, bet arī bojātas papildus piecas iekārtas, proti, ledusskapi S-711 S/60, saldētavu SN711 S/60, ledus ģeneratoru Metos CB 184A, plīti Metos Futura un bāra leti (aukstuma vitrīnu), kas atzīmēts minētā akta 4.punktā. Uzskata, ka minētie bojājumi radušies tieši atbildētāja veiktās darbības laikā un rezultātā.

Vienu atbildētāja sabojāto iekārtu, t.i., ledusskapi ,,Balarus" mod.SNVll S/60 prasītājs nodeva remontā specializētam servisam - SIA ,,Zet-R". Minētajam ledusskapim tika gan remontēts ventilatora mezgls, gan nomainīta detaļa - iztvaikotājs, par ko SIA ,,Zet-R" izrakstīja prasītājam apmaksai divas pavadzīmes ar Nr. ABC200682 par summu Ls 145,20 un Nr. ABC200683 par summu Ls 25.

Kopējo summu Ls 170,20 par minētā ledusskapja remontu prasītājs SIA ,,Zet-R" jau ir samaksājis, ko apliecina pievienotais SWEDBANK 2013.gada 13.augusta maksājuma uzdevums Nr. 000648.

Norāda, ka tulkojot Līguma 2.8. punkta saturu plašāk, uzskatāms, ka atbildētājs faktiski uzņēmās arī nejaušības risku par prasītāja mantai nodarītiem bojājumiem, tādējādi atbildētājam ir pienākums atlīdzināt prasītājam zaudējumus Ls 170,20 apmērā.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1403.-1407, 1412, 1414., 1492., 1514., 1533., 1542., 1587., 1591., 2112., 2113., 2119., 2120., 2122., 2124., 2141, 2146., 1716., 1717., 1720., 1722. 1770.-1775.pantu.

Tiesā saņemts SIA /Nosaukums/ rakstveida paskaidrojums (lietas 63.lapa), kurā norāda, ka neveiksmīgas uzņēmējdarbības dēļ nespēj segt izveidojušos parādus. Lūdz tiesu izskatīt lietu bez atbildētāja pārstāvja klātbūtnes.

Tiesas sēdē SIA /Nosaukums/ pārstāvis neieradās. No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājam par lietas izskatīšanu paziņots atbilstoši Civilprocesa likuma 54.panta pirmajai daļai un 56.panta sestās daļas nosacījumiem. Tiesai nav zināmi atbildētāja pārstāvja attaisnojoši neierašanās iemesli.

Tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu, nolēma skatīt lietu bez atbildētāja pārstāvja klātbūtnes.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis /pers. C/ uzturēja prasību uz prasības pieteikumā un tā papildinājumos norādītajiem apstākļiem. Papildus paskaidroja, ka pēc prasības celšanas no atbildētāja nav saņemts neviens maksājums. Uzskata, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 104.panta otrajai daļai, var uzskatīt, ka ar prasītāja iesniegtajiem pierādījumiem prasības pamatotība ir pierādīta, jo atbildētājs neapstrīd lietā esošos pierādījumus, norādot tikai to, ka saistību nepildīšanas iemesls ir nespēja segt parādus.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā un tā papildinājumos norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

2011.gada 28.jūlijā starp prasītāju un atbildētāju tika noslēgts Telpu un iekārtu nomas līgums Nr. 14/2011 (turpmāk – Līgums; lietas 11.-18.lapa), saskaņā ar kuru prasītājs iznomāja atbildētājam Kravas un vieglo automobiļu automazgātavas kafejnīcas telpas ar tām pieguļošo ārējo balkonu pēc adreses /adrese/, (turpmāk – telpas), kopā ar tajās esošajām virtuves, tehnoloģiskajām iekārtām un mēbelēm (turpmāk – manta).

Līguma 2.2.punktā pielīgts noteikums, ka atbildētājs apņēmās Līgumā noteiktajos termiņos norēķināties ar prasītāju, samaksājot pielīgto nomas maksu par Telpām un Mantu, kā arī par izmantotajiem komunālajiem pakalpojumiem, elektroenerģiju, ūdeni, kanalizāciju, sakariem u.c. veida pakalpojumiem, ja tādi tiktu sniegti. Norēķinu kārtība un termini starp pusēm ir noteikti Līguma 7.nodaļā.

Atbilstoši Civillikuma 1587.pantam tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Lietā nepastāv strīds, ka prasītājs savas saistības izpildījis, ko apliecina lietā esošie Pieņemšanas – nodošanas akti (lietas 19.-21., 23., 24.lapa).

Saskaņā ar Civillikuma 2141.pantu nomniekam un īrniekam jāmaksā nomas un īres maksa līgumā noteiktos termiņos.

Līguma 7.5.punktā pielīgts, ka norēķini starp pusēm tiek veikti bezskaidrā naudā apmaksājot izrakstītos rēķinus 10 darba dienu laikā no rēķina izsniegšanas dienas.

Atbildētājs neapstrīd prasītāja norādīto apstākli, ka nav izpildījis ar Līgumu un Vienošanās protokoliem (lietas 22., 26., 30.lapa)

uzņemtās saistības, jo rakstveida paskaidrojumā norāda, ka nespēj segt izveidojušos parādus neveiksmīgas uzņēmējdarbības dēļ.

Kā redzams no SIA /Nosaukums/ 2013.gada 30.maija iesnieguma SIA /Nosaukums/ (lietas 54.lapa), atbildētājs brīdina prasītāju, ka saskaņā ar Līguma 8.2.punktu līgums izbeigts 2013.gada 29.jūlijā.

Ar 2013.gada 29.jūlija Nodošanas-pieņemšanas aktu (lietas 75.-77.lapa) apstiprinās, ka atbildētājs 2013.gada 29.jūlijā nodevis aktā minētās kafejnīcas iekārtas, inventāru, telpas /adrese/, aktā apliecinot, ka nedarbojas ledusskapis S-711 S/60, saldētava SN711 S/60, ledus ģenerators Metos CB 184A, plīts Metos Futura un bāra lete (aukstuma vitrīnu).

Tiesa atzīst, ka nomas maksas parāda apmērs Ls 8022,26 pierādīts ar aprēķinu (lietas 6., 68.lapa), rēķiniem un tā pielikumiem (lietas 33.-53., 78.-83.lapa). Tiesa secina, ka aprēķins veikts atbilstoši pušu pielīgtajiem nosacījumiem.

Tiesai nav pamata apšaubīt nomas perioda ilgumu, jo atbildētājs nav pierādījis, ka būtu nomas priekšmetus atdevis ātrāk. Atbildētājs prasības summu nav apstrīdējis un atbilstoši Civilprocesa likuma 96.panta piektajai daļai pusei nav jāpierāda fakti, kurus nav apstrīdējusi otra puse.

Novērtējot minēto tiesa secina, ka, atbilstoši Civillikuma 1590.pantā noteiktajam, prasītājam ir prasījuma tiesības pret atbildētāju par nomas maksas Ls 8022,26 samaksu.

Civillikuma 1811.pantā noteikts, ka katra saistības tiesība izbeidzas pati no sevis, kad izpildīta tai atbilstošā parādnieka saistība, t.i. nolīdzinot parādu. Ja saistības tiesības priekšmets ir nauda, tad saistību izpilda ar samaksu.

No lietā esošajiem atgādinājumiem un pretenzijām redzams, ka atbildētājs vairākkārtēji ir brīdināts par saistību izpildes pienākumu (lietas 16.-22.lapa).

Saskaņā ar minētā Līguma 7.5.punktu, atbildētājam ir jāmaksā prasītājam līgumsods Ls 5 (pieci lati) par katru maksājumu kavējumu diennakti.

Prasītājs norāda, ka līgumsoda aprēķins par laika periodu no 2012.gada 30.novembra līdz 2013.gada 1.jūnijam ir Ls 3230 (lietas 6.lapa), taču uzskata par taisnīgu prasīt piedzīt no atbildētāja līgumsodu gandrīz 50% no pamatparāda summas jeb Ls 2922.

Kā tas norādīts tiesību doktrīnā, tad tiesisks darījums ir tiesību subjekta gribas akts, kas rada tiesiskas sekas. Tiesiskās sekas darījuma rezultātā iestājas ne vien tāpēc, ka likums to paredz, bet gan pirmām kārtām tāpēc, ka šo seku iestāšanās ir gribēta (K.Balodis. Ievads civiltiesībās. Apgāds Zvaigzne ABC, 2007., 151.lpp.).

Līgumsods saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu ir pametums, ko kāds uzņēmies ciest sakarā ar savu saistību, ja viņš šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi. Vērtējot šo normu burtiski un formāli pēc ekonomiskās būtības, jākonstatē, ka līgumsods, kas nav noteikts konkrētā summā, bet procentos, var augt līdz bezgalībai. Kā atzinis LR Augstākās tiesas Senāts 2008.gada 14.maija spriedumā lietā SKC -212[1], kur vērtēta līgumsoda apmēra pamatotība, likumā nevar būt ietverta šāda līgumsoda būtība. Civillikums neaizliedz līgumsoda noteikšanu procentuālā izteiksmē, bet ir jābūt saprātīgām robežām, kuru noteikšana attiecīgos ekstremālos gadījumos kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principus.

Līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzības funkcija. Izskatāmajā lietā prasītājs nav devis nekādus aprēķinus par zaudējumiem, kas cēlušies no saistības Ls 2922 apmērā savlaicīgas neizpildes, tādējādi secināms, ka konkrētajā lietā līgumsodam ir izteikti sodošs raksturs.

Tiesiskajās attiecībās, sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu, par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams samērīguma princips.

Konkrētajā gadījumā taisnīguma princips izpaužas tieši tajā apstāklī, ka nomniekam ir pienākums izpildīt līguma noteikumus, ja šie līgumi noteiktajā kārtībā nav apstrīdēti un nav pierādītas iznomātāja darbības, kuru mērķis ir pretējs reliģijai, likumiem vai labiem tikumiem, vai kuras vērstas uz to, lai apietu likumu.

Sakarā ar likuma tieša norādījuma neesamību, jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.pantam (LR Augstākās tiesas Senāts 2008.gada 14.maija spriedumā lietā SKC -212).

Tiesa, samērojot pušu tiesiskās intereses nolūkā nodrošināt prognozējamas un atbildīgas civiltiesiskās apgrozības attiecības, lai šīs lietas ietvaros līgumsods nodrošinātu samērīgu sodu par neizpildīto saistību, uzskata, ka līgumsods Ls 2922 apmērā, kas aprēķināts par laika periodu līdz no 2012.gada 30.novembra līdz 2013.gada 1.jūnijam ir vērtējams kā saprātīgs un taisnīgs, kā arī nodrošina sodīšanas funkcijas izpildi, ievērojot apstākli, ka saistības nav izpildītas arī uz lietas izskatīšanas brīdi.

No Civillikuma normām par zaudējumu atlīdzību (Civillikuma 1770.-1792.pants) izriet, ka zaudējumu atlīdzības prasības apmierināšanai ir vajadzīgi vairāki priekšnoteikumi, proti, personas prettiesiska, vainojama rīcība, zaudējuma esamība un cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem.

Tiesību doktrīnā atzīts, ka tiešs zaudējums ir tāds zaudējums, kas no cēloņsakarības viedokļa dabiski un ar objektīvi pastāvošu nepieciešamību rodas prettiesiskas darbības vai bezdarbības rezultātā, bet nejaušs zaudējums ir tāds, kurā nevienu nevar vainot. (*sk. Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.). Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga, 1998, 269.lpp.).*

Līguma 2.8.punktā atbildētājs apņēmās uzturēt telpas, iekārtas un visu kafejnīcas aprīkojumu kārtībā visu Līguma darbības laiku un apņēmās par saviem līdzekļiem veikt iekārtu remontu.

Lietā neapstāv strīds par prasītāja norādīto apstākli, ka atbildētājs atgrieza prasītājam bojātu Ledusskapi S-500s un arī bojātas

piecas iekārtas, proti, ledusskapi S-711 S/60, saldētavu SN711 S/60, ledus ģeneratoru Metos CB 184A, plīti Metos Futura un bāra leti (aukstuma vitrīnu), ko apstiprina 2013.gada 29.jūlija Nodošanas-Pieņemšanas akta 4.punkts.

Ar lietā esošajām pavadzīmēm Nr. ABC200682 par summu Ls 145,20 un Nr. ABC200683 par summu Ls 25, kā arī 13.08.2013. maksājuma uzdevumu Nr. 000648 pierādīts, ka prasītājs veicis samaksu Ls 170,20 apmērā (lietas 85.-87.lapa).

Atbilstoši Civillikuma 1775.pantā noteiktajam (katrs zaudējums, kas nav nejaušs ir jāatlīdzina). Juridiska nozīme ir apstāklim, ka noteiktas rīcības (darbības vai bezdarbības) rezultātā ir nodarīti zaudējumi prasītājam un saskaņā ar Civillikuma 1778.pantu prasītājam ir tiesības prasīt zaudējumu Ls 170,20 apmērā atlīdzināšanu.

Tiesa atzīst, ka ar augstāk minētiem pierādījumiem apstiprinājusies atbildētāja prettiesiskā rīcība Līguma 2.8.punkta neievērošanā, kas ir cēloniskā sakarā ar zaudējumu Ls 170,20 apmērā nodarīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmās daļas noteikumiem, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Tā kā prasība apmierināta pilnīgi, no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi Ls 566,16, tajā skaitā valsts nodeva Ls 560,66 (lietas 10., 72.lapa) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,50 (lietas 73.-74.lapa).

Tiesa uzskata, ka prasītājam ir tiesības saņemt likumiskos nokavējuma procentus 9,5 % gadā līdz sprieduma izpildei saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu un Civillikuma 1765.pantu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam, atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš tiesas sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97.pantu, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no SIA /Nosaukums/ par labu SIA /Nosaukums/ pamatparādu Ls 8022,26, līgumsodu par laika periodu līdz no 2012.gada 30.novembra līdz 2013.gada 1.jūnijam Ls 2922 un zaudējumus Ls 170,20, kopā Ls 11114,46 (vienpadsmit tūkstoši simts četrpadsmit lati 46 santīmi) un tiesas izdevumus Ls 566,16 (pieci simti sešdesmit seši lati 16 santīmi), nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei - 10 dienas no tā stāšanās likumīgā spēkā.

Atzīt SIA /Nosaukums/ tiesības saņemt procentus līdz sprieduma izpildei 9,5 % gadā no piedzītās, bet nesaņemtās pamatparāda summas.

Tiesas spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2013. gada 20.novembra Latvijas Republikas Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese D.Ruško

---

[1] www.at.gov.lv/files/archive/department1/2008/212–8.doc